

גמרא: עבר הרגל ולא חג, אינו חייב באחריותו. והיינו, שוב אין לו תשלומין.

ועל זה נאמר: "מעוות לא יוכל לתקון, וחסרון לא יוכל להמנות".⁽³⁾

רבי שמעון בן מנסייא אומר ומוסיף [מאירי]: איזהו מעוות שאינו יכול להתקן [איזו עבירה אינה נתקנת בתשובה]? זה הבא על הערוה, והוליד ממונה ממוזר, כיון שהביא פסולין בישראל, והם יהיו זכרון לעווננו, לפיכך אין עוונותיו נמחקים על ידי תשובה.⁽⁴⁾

שהרי אם תאמר בגונב וגוזל — אין אני קורא בו "לא יוכל לתקון", כי יכול הוא להחזירו, ויתקן עצמו מן החטא.

רבי שמעון בן יוחי אומר: אין קורין "מעוות" [מקולקל] אלא למי שהיה מתוקן בתחילה ושוב נתעוות. ואי זה? זה תלמיד חכם הפורש מן התורה.

והוינן בה: מנחני מילי שאף יום טוב האחרון של חג ראוי הוא לתשלומין?

אמר רבי יוחנן משום רבי ישמעאל מגזירה שוה הוא נלמד:

נאמר "עצרת" בשביעי של פסח [ששת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת], ונאמר "עצרת" בשמיני של חג [וביום השמיני עצרת תהיה לכם].

מה להלן — שביעי של פסח, שהוא חלק מן הרגל — ראוי הוא לתשלומין.

אף כאן — יום טוב האחרון של חג — ראוי הוא לתשלומין, אף שהוא רגל בפני עצמו.

ומבאר הגמרא: בהכרח שגזירה שוה זו היא מופנה [שתי המילים המלמדות את הגזירה שוה מותרות הן, כדי ללמוד

3. הקשה הטורי אבן: מאי "על זה נאמר"? והרי גם בכל שאר המצוות הקבוע להן זמן, אם עבר הזמן הוה ליה מעוות לא יוכל לתקון? וביאר, שבמצוה זו יש את שני חלקי הפסוק, גם "מעוות לא יוכל לתקון" וגם "וחסרון לא יוכל להמנות". ראה שם.

4. בתוספות ביארו החילוק בין זה שהוא חשוב למעוות לא יוכל לתקון מפני המזר, לרוצח, שאינו בכלל הזה, אף שמחמתו אין הנרצח בעולם.

משום שהמזר חי, והוא נראה לעולם, ויש עדות חיה למעשיו, מה שאין כן רוצח שאין עדות חיה למעשיו.

ופירושו: פ' הוא פייס, שהיו עושין פייס בין הכהנים מי יקריב את הפר בשמיני עצרת, ואילו בפרי החג לא היה פייס; ד' הוא זמן, שמברכין בו שהחינו כאלו הוא רגל חדש; ר' הוא רגל, שאין יושבין בו בסוכה; ק' הוא קרבן, שאין קרבנותיו כסדר קרבנות החג; ש' הוא שירה, השיר שעל הקרבן אינו כסדר השיר של החג; ב' הוא ברכה, שמברכין בו את המלך, ויש אומרים שמזכירים "את יום השמיני" [לקמן יז וסוכה מח וברש"י].

ובמאירי כאן: ואפילו יום טוב האחרון של חג, רצה לומר, שמיני עצרת, שהוא יום טוב בפני עצמו לענין פז"ר קש"ב, לענין זה מיהא יום טוב אחד הוא.